

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНЦІЯ ПЕДАГОГА В ОСВІТНЬОМУ КІБЕРПРОСТОРИ

Антон ШИМАНЮК

В умовах стрімкого розвитку цифрових технологій, кіберграмотність педагога є ключовим фактором успіху в сучасній освіті. Педагог, який володіє цифровими навичками та знаннями, здатен ефективно використовувати інноваційні інструменти для навчання, розвитку та спілкування з учнями [1].

Педагогу потрібно розвивати навички цифрової безпеки.

Важливим елементом кіберграмотності педагога є кіберзахист, тобто використання безпечних засобів зв'язку. Педагог повинен використовувати тільки визнані та безпечні інструменти для зв'язку з учнями, батьками та колегами, забезпечуючи надійність і конфіденційність інформації [2].

Кіберграмотний педагог повинен знати правила захисту в онлайн-просторі, вміти розпізнавати та вживати заходів для запобігання інтернет-загрозам, наприклад, кібербулінг, онлайн-грумінг, шахрайства, фішингу, вірусів та інших атак. Тому сьогодні кіберграмотність є важливою складовою професійної компетентності педагогічного працівника. Вчителям часто бракує достатньої підготовки, щоб зрозуміти усі ризики. Педагог може слугувати прикладом, щоб допомогти покращити поведінку учнів під час використання технологій, вести бесіди про ризики та шкоду, й суттєво впливати на учнів своїми діями [2,4].

Основні елементи кіберграмотності педагога:

- Використовувати складні паролі та двофакторну автентифікацію;
- Не переходити за підозрілими посиланнями, перевіряти достовірність сайтів;
- Використовувати офіційні джерела інформації;
- Регулярно перевіряти оновлення програмного забезпечення для захисту від вірусів та кібератак.

Сучасні зміни у сфері освіти, що відбуваються завдяки застосуванню цифрових засобів, передбачають серед іншого створення безпечного електронного освітнього середовища у відповідність до цього потребують розвиток цифрової компетентності педагогічні працівники. Разом з тим, відповідно до діючого професійного стандарту вчитель має бути здатним уникати небезпек у інформаційному середовищі, забезпечувати захист і збереження персональних даних (зокрема власних або учнів та їх батьків) [1,5]. Водночас, переважна більшість педагогічних працівників, учнів ЗЗСО для реалізації освітнього процесу в умовах воєнного стану за дистанційною або змішаною формами навчання використовують відповідні цифрові застосунки Google (ClassRoom, Meet, Forms, Drive та інші), що доступні у особистому або корпоративному (Workspace for Education) облікових записках.

Цифрові технології відкривають перед педагогами безмежні можливості для навчання та розвитку учнів. Кіберграмотність дозволяє педагогам ефективно використовувати ці технології для створення цікавих та змістовних уроків.

Отож, щоб в сучасному цифровому просторі педагогу бути кіберграмотним та компетентним необхідно сконцентруватися на простих цілях в освітньому процесі. Це – пошук освітніх ресурсів, практичні дослідження, пошук однодумців та вдосконалення своїх кваліфікаційних можливостей [3].

Освітні ресурси: в інтернеті існує безліч безкоштовних ресурсів, які допоможуть педагогам підвищити свою кіберграмотність. Це можуть бути онлайн-курси, вебінари, статті та відеоматеріали.

Практичні навички: найкращий спосіб навчитися чомусь – це практика. Педагогам слід якомога більше експериментувати з різними цифровими інструментами та технологіями.

Обмін досвідом: спілкування з іншими педагогами, які мають більший досвід у сфері кіберграмотності, може бути дуже корисним.

Підвищення кваліфікації: регулярне проходження курсів підвищення кваліфікації допоможе педагогам завжди бути в курсі останніх тенденцій та змін у сфері кібербезпеки.

Висновки. Кіберграмотність педагога є невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу. Вона дозволяє ефективно використовувати цифрові технології, підвищує якість навчання та забезпечує безпеку освітнього середовища. Для успішного впровадження цифровізації необхідно системно навчати вчителів, безперервно вдосконалювати технічне забезпечення та підвищувати рівень цифрової культури всіх учасників освітнього процесу [4].

На цьому шляху важливо враховувати конкретні напрями: навчання, зосереджене на безпечному використанні онлайн-ресурсів, сучасних методах пошуку інформації, критичному аналізі; активне впровадження інноваційних методик у професійну практику; самоосвіта та постійний професійний розвиток [3].

Розвиток кіберграмотності педагогів – це безперервний процес, який потребує часу та зусиль. Проте, це інвестиція в безпечне та успішне майбутнє освітнього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію кібербезпеки України»: Указ Президента України; Стратегія від 26.08.2021 р. No 447/2021 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#Text> (дата звернення 04.02.2025)

2. Комп'ютерна безпека. Wikipedia.org: URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%27%D1%8E%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0_%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D0%B0 (дата звернення 05.02.2025)

3. Бондаренко В. Умови та засоби формування навичок інформаційної безпеки майбутніх учителів. Інформаційні технології і засоби навчання, 2019. Том 74, №6. URL: <http://surl.li/qebjfi> (дата звернення 06.02.2025)

4. Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у НУШ: Указ Президента України від 25.05.20 № 195/2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Text> (дата звернення 07.02.2025)

5. Безпека дітей у цифровому світі. *Урядовий контактний центр*: веб-сайт. URL: <https://ukc.gov.ua/bezpeka-ditej-u-tsifrovomu-sviti/> (дата звернення 08.02.2025)

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Шиманюк Антон Петрович – вчитель інформатики Судилківського ліцею Судилківської сільської ради Шепетівського району Хмельницької області.